

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. belyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete; Királyutca 60-ik sz., és J. Haasensteln és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik a lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FELÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre

Félévre

Egy hivatlan préceptor.

A gyöngéd családapa, midőn hosszú utjából hazatér, rendesen valamely érdekes hozománynyal szokta övéit megörvendeztetni.

Igy tett a „Magyar Potgár“ érdemes szerkesztője is.

„Ott volt Paelstinában“, megnézte a Verestengernél azt a helyet, hol Mózes száraz lábbal vezette át a zsidókat, tanulmányozta a suezai világcsatornát, látta a piramisokat stb. s miután, mint a napra kitett hydrophan, teleszívta volna magát az ismeret és élvezet sugáraival: visszatért hazájába. Nem tudjuk minő ajándékokat hozott magával azok számára, kik szívéhez közelebb állanak, de azt igen, hogy mit hozott munkatársainak. Ebből nem csinál titkot. A mint megérkezett első gondoljai közé tartozott: a „M. P.“ hasábjain magas megelégedésének bonbons-káit osztani ki közöttük.

Vajon nem helyesebben tette volna-e, ha egy nyaláb vesszőt hozt volna magával a Nilus partjain termő bambusznádból azon munkatársai számára, kik szüntelen gyermekeskednek, vagy a Veresterger partjairól egy csomó veres krétát, a lapjába szánt valótlanságok kihuzása végett.

A veres kréta hiányának tulajdonítjuk: hogy a „Szavak és tettek“ című cikkek a „M. P.“-ban megjelenhetett.

E cikk fiatal szerzője M. A. ur ismét préceptorosdit (ad normam katonásdi) kezd játszani. Mi nem zavarnók e kedvtelésében, ha pudlija, vagy vadász-ebe dressirozásában gyakorolná préceptor-talentumát; de ő a miniszterek közül rekrutirozza tanonczeit.

Még nem is magyarázatot kezd a dolgot, hanem odaülteti őket a bűnösök padjába s elkezd leczkézni, korholni és plágázni. Hagyján, ha csak Lónyain gyakorolná e sajátságos tanmodszert, hiszen, mint hölgyeinknél az álhaj viselése épen oly divatban van oda át a baloldalan a pénzügyér szidalmazása (nagyon rut divat mind a kettő) — de ez a feltokodott préceptor b. Eötvössel sincs megelégedve. Hogyan is lehetne megeléged-

ve, midőn a nemes báró önmaga devalválta „azon szép eszméket, melyekkel irodalmunk gondolatkinsét gazdagította“ azáltal, hogy e szép eszmék „ellentétben állanak a nemes báró tetteivel“, a mi prózailag lefordítva azt teszi: hogy b. Eötvös nem tud szép eszméire méltó tetteket felmutatni. Hát a népművelési törvény mit vett? Nem epochát alkotó érdeme a közös iskolák eszméjének megpendítése és életbe léptetése? Mi azon nézetben vagyunk, hogy ezen tettei legnagyobb eszméit is lehuzzák a mérlegben. Ugy látszik, hogy Cato, midőn — a mint hallánk — zenészet utjára kelt, M. A. urnál felejtette azt a papászetmet, mely a népművelési törvényben legkisebb jót sem láttat, s mely a felkezeti autonómiát úgy mutatja fel, mint „a tanszabadság palládiumát.“

Még ennél is épületesebb az a passus, melyben azt mondja M. A. ur: hogy ezeknek a minisztereknek nincs más törekvésük, mint mindent centralizálni; „pedig míg a kormány rudjától távol állottak, senki sem küzdött annyira papíron a centralizáció eszméje ellen, mint ők.“

A domine préceptor most az egyszer készületlen lépett a kathedrára: a hasából beszél. Még Lónyaira sem illik e passus, annál kevésbé b. Eötvösre, ki a negyvenes években egyike vala azoknak, kik a centralizáció mellett a legerélyesebben kardoskodtak. „A falu jegyzője“ című híres regénye nem vala egyéb, a centralizáció érdekében a megyei rendszer hiányai ellen indított hadjáratnál.

Ennyit legalább tudni kellene annak, ki oly nagy garral préceptorosodik.

A textus, melyből M. A. ur kiindul: „frazisok helyett tetteket“ igen jó — hanem épen úgy tesz, mint az a pap, a ki prédikálja a mértékletességet, maga pedig minden nap leissza magát. Jobban tenné M. A. ur, ha az eféle valótlán irkafirkák helyett tenne valamit: készülné a colloquiumokra, gyakorolná magát a hazafiúi érdemek méltánylásában stb. hiszen egy fiatal embernek annyi tenni valója van!

Bizony nem ártott volna, ha a „M. P.“ érdemes szerkesztője a Vöröstenger partjai mellől egy kis vörös krétát is hoz-

vala magával az eféle valótlanságok keresztülhuzására.

Mentovich F.

Belföld.

Lónyai Menyhért pénzügyminiszter beszéde, melyet a képvis. ház jan. 19-iki ülésén, az általános költségvetési vita berekesztéseül mondott.

Egyébiránt úgy látszik, képviselő ur azt hiszi, hogy el van feledve, miszerint, midőn a kiegyezés iránti javaslat a ház előtt volt, mi köztünk a különbség vajmi kevés, alig egy két száztól volt: azzal bizony milliókat fedezni nem lehetett volna. Feljegyezte azt a történelmi; ne állítsa tehát, hogy 1867-ben az ország vállaira terhet vállalni nem kívánt, s hogy kívánt, habár valamivel csekélyebbet, mint mi, ezt jövőben ne feledje! (Helyeslés a jobboldalon és szélső baloldalon.)

De most megmutatni kívánom, még pedig számokkal bizonyítva, hogy a vállalt teher nem elviselhetlen; hogy nemzetünk a kiegyezés óta a vájalt terhet könnyebben viselheti és a kiegyezés anyagi szempontból már eddig is kezd meg hozni várt gyümölcseit. Mielőtt azonban ezt számokban kifejezett tények által bizonyítanám, meg kell jegyezmem, hogy képvis. ur korántse higgye, mintha részemről a most tárgyalás alatt levő költségvetés eredményével minden tekintetben megelégedve volnék. Elismerem, hogy az alkotmányosság visszaállítása óta az elmúlt 3 év alatt a pénzügyi viszonyok javítására többlet lehetett volna tenni, és hibának, még pedig nagy hibának tartom már azt is, hogy azon 2 költségvetésben, mely eddig megszavaztatott, úgy ezen harmadikban is, mely most tárgyalás alatt van, az előirányzat a kiadásokhoz képest mindig hiányt mutatott; az 1868-ik évi, ugyan még kevesebbet; de már az 1869-ik évi, mint azt Komárom városa tisztelt képviselője igen helyesen kiszámította, — a rendes és rendkívüli tételeknél 12 millió hiányt mutatott; az 1870-ik évi pedig a rendes és rendkívüli tételekben több mint 7 millió forint hiányt tüntet ki. Ezen körülményt, mint említém, hibának tartom, s ennél fogva oda kell törekednünk, hogy a kiadások és bevételek közti súlygyen még az előirányzatban is mielőbb helyreállítsassék; mert nem szabad etbiznunk magunkat azért, mert eddig minden előreszámított hiány mellett is a valóságos eredmény mind 1867-ben és 1868-ban s valószínűleg 1869-ben is annyira kedvező volt, hogy azok a rendes és rendkívüli bevételekből, tehát inproductiv kölcsön felvétele nélkül mind eddig fedeztethettek, hanem az államháztartást akkép kell berendeznünk, hogy kedvezőtlenebb években se mutatkozzék valódi hiány. Elismerem továbbá, hogy az adóreform terén a mulhatlan teendőknek még csak épen a kezdetén vagyunk és olvárom, hogy a jelen év folytán ez irányban előterjesztendő javaslatok tárgyalásakor az ellenzék a drága időt haszon nélkül nem fogja pazarolni és velünk együtt közre fog működni ezen üdvös cél elérésére.

A tények bizonyítják, hogy az 1867 évi kiegyezés folytán vállalt kötelezettségeket, mind

1868-ban, mind 1869-ben pontosan teljesítettük, teljesítettük pedig az államnak minden újabb terhelhetése nélkül és saját közigazgatási és egyéb költségeinknek folytonos emelése mellett. Hogy az 1867-ik év nem kedvezőtlenül zárott be, azt bizonyítja azon nevezetes összeg, melyet a közös és saját költségeink fedezése után az 1868. évre átvettünk, s hogy az 1868-ik évben teljesítvén minden kötelezettségeinket a közös költségekre nézve, és fedezvén minden saját megszavazott kiadásainkat, e mellett ha nem is sok, de bizonyára nevezetes productiv beruházásokat tehetünk, melyek már is kezdik meghonni gyümölcsüket, tehát az 1868. évet is szintén kedvezőleg zártuk be, mit a betérjesztett 1868. évi származás világosan tanúsít. — Minő eredmények fognak 1869-re előállani, azt, miután ezen év rovására néhány hónapig még történhetnek utalványozások és fizetések, — viszont annak javára bizonyos bevételi tételek még befolyhatnak, — most még előre megállapítani nem lehet, de megjegyzem, hogy a múlt év december végeig pontosan teljesített mind a közös költségek, mind saját háztartási költségeink fedezése, és — mint a kezemen levő hivatalos kimutatásokból igazolhatom, az állam fő- és vidéki pénztárainál, nem számítva ide a vasuti biztosítási alapot, és a vasut külön pénzüsségeit, melyek külön kezeltetnek, a készpénzben levő készlet, az év kezdetéhez hasonlítva, kedvezőtlenebb állást nem mutatott. Azt mondja továbbá képviselő ur, hogy a kötött egyezség miatt saját céljainkra nem költhetünk; a tapasztalás ellenkezőt mutat, sőt vannak dolgok, melyekre többet költünk, mint kellene.

(Itt számokkal illusztrálván a miniszter állításait, áttér a Ghyecy K. által mondottakra.)

Komárom városa érdemes képviselője tartózkodott az 1870-ki költségvetésről ítéletet mondani. Szólt és indítványt tett a nyugdíjakról; miután az később fog tárgyalatni, ennél fogva ezen kérdést mellőzöm; azonban nem hagyhatok érintetlenül két, beszédében kifejezett nézetet, melyek egyikét sem tarthatom helyesnek.

Midőn a delegációk intézménye ellen emel szót, azon elvet mondja ki, hogy a mit valaki nem maga tesz, hanem teszi más által, a ki nem függ tőle: azt nem maga teszi. Ennek más értelmezést nem lehet adni, mint hogy a delegatiónak megfosztották a magyar törvényhozó testületet mindazon jogok gyakorlatától, melyek reá ruháztattak. (Ugy is van! bal felől) de ha ezen tétel áll, akkor mi, kiket a nemzet választott, hogy törvényhozási jogát gyakoroljuk, szintén megfosztottuk a nemzetet törvényhozási jogától. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Ellenmondás bal felől.) Ily feltevés tagadása a képviselői rendszernek; — ha kárhoztatja azt, hogy az országgyűlés delegációja által gyakorolja a közös ügyeket illető teendőket, ebből mi következik? — az, hogy gyakorolja maga; miután pedig a pragmatica

sanctio értelme szerint a közös védelem is a közös ügyek közé tartozik, s így ezekre nézve a birodalom mindkét fele egyetértőleg köteles eljárni; ezen logikából vagy az következik, hogy a két törvényhozás delegatiónak nélkül együttesen tanácskozzék, miből az oktoberi diploma szerinti közös reichsrath nőhetné ki magát, (Élénk mozgás a baloldalon) mit képviselő ur bizonyára nem akarhat; — vagy pedig olyan kivihetetlen valami, melyet a közös ügyek kérdésében kiküldött bizottság kisebbsége javasolt, mely szerint a végelhatározás az alkotmányos rendszerrel bizonyára meg nem egyezőleg végre is az e tekintetben abszolút hatalommal bíró fejedeleme ruháztatott volna. (Mozgás bal felől.)

A másik észrevétel, melyet a t. képviselő ur beszédére kívánok tenni, vonatkozik az Angliában divatozó költségvetés tárgyalása körüli eljárásról általa mondottakra. Már nem egy ízben tapasztaltam, hogy képviselő ur mindenben óhajtaná az angol mérveket reánk is alkalmazni; azonban engedje meg általánosan nyilvánítanom, hogy mindent, a mi Angliában jó és észszerű, Magyarországon, jónak és észszerűnek nem tarthatnám, (Helyeslés a jobboldalon) már azért sem, mert Angliában a viszonyok már régóta alkotmányos uton fejlődtek, holott nálunk az alkotmányos rendszer szerinti kormányzás csak kezdetén van; míg Angliában teljesen consolidált állapotok vannak, nálunk, különösen a mi a budget tárgyalását is illeti, még nem jöttünk normalis viszonyok közé; költségvetésünk még sem formailag, sem lényegileg nem jutott megállapodásra. Ha a t. képviselő ur ismeri az angol budget-tárgyalásokat, bizonyára tudni fogja, hogy ott a költségvetés és az adórendszer legnagyobb részben változatlan marad; vannak igen is nevezetes pénzügyi tárgyalások melyek azonban rendesen csak egy vagy más rendkívüli vagy újabb költségvetési tétel, vagy adóreform behozatalakor bírnak fontossággal és idéznek elő hosszabb és részletesebb vitát; ennél fogva ott a budget-tárgyalások csak egy pár pénzügyi kérdésre szorítkoznak; de mindamellett Angliában is megsokallottak azon felületességek, melylyel parlamenti pártok egymás iránti kölcsönös engedekenységből a pénzügyek tárgyalásánál eljártak, mely eljárás jellemzésére csak azt jegyzem meg, hogy magát az ellenőrzést is csak 1866-ban rendezték.

Sőt Angliában is az újabb időben volt eset, hogy a költségvetés részletes tárgyalására nézve külön szakbizottság küldetik ki, tehát ellenkezőleg, mint képviselő ur tudja. Így 1848-ban ily bizottságok neveztettek ki és rólok írja Jodd: „Ezen bizottsági munkálatok folytán az ország nagy előnyben részesült mind a következő évek költségvetésének egyszerűsítése és javítása, mind az állam kiadások mérséklése tekintetében.” — Angliában, hol a létező törvényeket és szabályokat csak ovatosan és kellő megfontolás után szokták

változtatni, és általában a reform keresztülvitele több időt igényel, ily külön bizottságoknak kiküldését több jeles államférfi folyvást sürgette; így: Hume, lord John Russel és Montague Róbert. De egy bizottság is van, mely „Committee of public accounts“ név alatt ismeretes és ennek munkálkodásairól nagy dicsérrel emlékszik nemcsak Angliának, de a jelen kornak legnagyobb pénzügyére Gladstone. Ezen bizottság több hasznos reformot tervezett, melyet azután a törvényhozás is elfogadott.

Nem helyesen hivatkozott tehát képviselő ur Anglia példájára. Tanuljunk Anglia példáján, fogadjuk el azt, a mi viszonyainkhoz alkalmazható és ne kövessük őket vakon még abban is, mit ők a tapasztalás által okulva maguk is megváltoztatnak.

Eszméjének gyakorlati alkalmazásán, mely még hosszabbá nyújthatná a költségvetés tárgyalását, csak azok örvendhetnének, kik minden reformkérés tárgyalását végtelen időkre szeretnék elhalasztani. (Élénk tetszés-nyilvánítások a jobb oldal. Mozgás bal felől.)

(Folytatás és vége.)

A m.-vásárhelyi takarékpénztár első közgyűlése.

M.-Vásárhely, jan. 26.

T. Szerkesztő ur!

Uraságod kívánsága, s mult alkalommal tett ígéretéhez képest, a takarékpénztár 26-án tovább folytatott, de teljesen be nem végezhetett gyűléséről, a következő közérdekű mozzanatokat kívánom följegyezni.

A közgyűlés mult alkalommal választott elnöke Vályi Károly ur, megjelenésében akadályozva lévén, közfelkiáltás útján Bihari Sándor urra ruháztatott az elnökség.

A mult ülés jegyzőkönyve hitelesítése után az igazgató választmány jegyzőkönyvének megvizsgálására kiküldött bizottság véleményes jelentése került tárgyalás alá. Ennek s még a mult ülésben tárgyalt s el is fogadott számvizsgáló bizottság jelentésének alapján; miután az előbbiben kikelt némely aprólékosabb nehézségek, igazgatói felvilágosítás által elenyésztek, s kiegyenlítettettek, az igazgató választmány hasznos fáradozásainak jegyzőkönyvileg történt méltányos elismerése mellett a további felelet terhe alól — fentartva a fentartandókat — feloldoztatott.

Tárgysorozat rendjén elhatározottat, hogy az intézetnek még tárczájában levő 300 darab részvény is kibocsáttassék; a részvényesek részére fentartott s február 15-éig terjedő aláíratási előjoggal. A befizetések mikéntje és ideje

TÁRCZA.

A háló-társ.

(Elbeszélés.)

Dikens Károly „Household Words“ angol folyóiratából (Folytatás.)

Ott feküdt a szomorú, nyugodt, sápadt arc, a némaság kísértetes titokzatával vonásai, a fehér vánkósokra nehézkedve. Semmi mozgás, semmi nesz!... Még egyszer merően odanézett, mielőtt lebocsátotta volna ismét a függönyt — de e pillanat megnyugtatta, magához térítette, visszaadta önmagának.

Megint föl s alá kezdett járkálni a szobában, míg az óra ismét ütött. Tizenkettő...

A mint a harang csendülése elhangzott, földszint zavaros nesz kelt föl, a távozó vendégek zaja. Azután egy darabig csönd, majd a kapu retesze csattant, az ablak-táblák is becsapódtak, a ház hátsó felén. Megint mély csönd következett, melyet semmi sem zavart meg.

Most igazán egyedül volt, teljesen, végkép, egyedül a halottal, egész másnap reggelig. A gyertya hamva ismét nőtt, nőtt; fogta a kópantót — de mielőtt koppantott volna: egy percze megállt, szegesen a gyertyára nézett, aztán ismét vállá fölért vissza a függönyös ágyra, s megint a gyertyára. A gyertya akkor volt meggyújtva, midőn a lépcsőken feljött, s három ne-

gyed része már leégett. Még egy óra — s az egésznek vége lesz. Még egy óra hát, s ha nem kér a fogadót bezáró embertől másik gyertyát, setétben marad.

Feje e gondolatokkal tele; képzelete kísérteteket varázsolva szeme elé: keze reszketni kezdett; a koppantó nehézkes, esetlen — úgy, hogy midőn a gyertya hamva fölött összeszorítaná, igen alá bocsátotta, — s a gyertya egy pillanat alatt ki volt oltva, a szoba kotom-setétbe borulva.

A világosság megszűnt első benyomásával kételyt keltett föl lelkében a függönyös ágy iránt — kételyt, mely nem adott ugyan tiszta gondolatot észére, de mely elég terhes volt arra, — épen határozatlansága által — hogy székéhez lánczolja, hogy szívét összeszorítsa s hogy hallgatózni kényszerítse. Egyetlen hang sem zavarta a szoba csöndjét, csak az eső barátságos locogása az ablak-táblán, még zajosabban, mint azelőtt.

A homályos kétely, a kifejezhetetlen félelem még mindig fogva tartá, s mintegy székéhez bilincselte. Midőn először a szobába lépett volt: kézi táskáját az asztalra tette volt; most ennek kulcsát előkereste zsebéből, vigyázva kinyújtá kezét, a táskát kinyitá s úti író-szerei után kasmatolt benne, melyben tudta, hogy van egy néhány gyufa. Csakugyan volt, megtalálta; de, mielőtt elhuzta volna a darabos asztalon: várt egy kevés ideig s hallgatózott, maga sem tudta mire. De semmi nesz, az egész szobában, kivéve az eső folytonos, egyhangu suhogása...

Most minden késedelem nélkül elhuzta a gyufát s meggyújtá a gyertyát: de mihelyt meggyújtá, abban a pillanatban, azonnal a lefüggönyözött ágyra veté szemeit.

Mikor az imént a gyertya már épen kialvófélben volt: a pislákoló fényénél utoljára is az ágyra nézett volt, s emlékezett, hogy ott semmi változást észre nem vett. még a függöny ránczai is épen oly alakban hullottak alá, mint azelőtt.

De most, midőn az ismét meggyújtott gyertya lángjánál az ágyra tekintett, most az ágy szélén egy hosszú fehér kezet látott alácsüngeni...

A kéz teljesen mozdulatlan volt, az ágy közepe táján, hol az ágy fejénél és lábánál levő függönyök találkoztak. Semmi egyéb nem volt látható. Az egymáshajló függönyök minden egyebet betakartak, kivéve a hosszú fehér kezet.

Ott állt mozdulatlan, merően a kézre bámulva, sem mozdulni, sem szólni nem tudva; nem érezve semmit, nem tudva semmit; minden tehetsége az egyetlen nézésbe olvadt bele. Hogy meddig tartá fogva ez első rémület, soha sem tudta megmondani. Lehet, hogy csak egyetlen pillanatig, lehet, hogy több perczig. Hogyan ment az ágyhoz — hanyathomlok rohanva, vagy pedig halkal, csöndesen, — hogyan vette reá magát, hogy a függönyt széthuzza s betekintszen az ágyba — soha sem tudott, s egész halála órájáig nem is akar visszaemlékezni rá. Elég, hogy az ágyhoz ment s, hogy a függöny mögé tekintett...

(Folytatjuk.)

fölött intézkedni a választmányhoz utasított. Hogy az elért siker mily hathatós rábeszélő, mutatja azon 164 részvényre tett előjegyzés, melyet a gyűlésben alig félórai idő alatt eredményezett.

Az igazgató választmány 10 havi működése alatt az alapszabályok oly hiányait fedezte fel, melyeket csak a gyakorlat e kéréseket illetése minden elméletnek, képes kideríteni, s melyek az intézet működésére hátrányosan hatottak, azok kiigazítását idomítását, javítását vette célba. Munkálkodása közben csakhamar átlátta, hogy tatarozással nem lehet szerves egészet alkotni. Ennek következtében az egészet átdolgozva, a szükséges idomításokat, pótlásokat megtéve és beillesztve, egy némileg alakilag is megváltoztatott javaslatot terjesztett a közgyűlés elé. Ez a javaslatot magáévá tette, s megvizsgálását egy szakértő bizottság feladatává tette. Ezen bizottság elnöke B. Apor Károly ur kiküldetéséről is számolt részletesen s szokott alapos indoklással jelölve meg azon pontokat, melyeket az igazg. választmány javaslata nyomán a bizottság is megváltoztatóknak tartott.

A javasolt változtatások közül nevezetesebbek:

1) Az alapszabályok 1. §-ében foglalt azon intézkedés, hogy minden betető, kinek betételei, kamataival együtt 50. frtig növekedtek, betéti könyvét egy fél részvényre kicserélheti, kihagyandó. Mert ez ellenkezik ugyanazon §. első szakaszával, melyben a részvények száma 1200-ban állapittatik meg.

2) Ugyancsak az első §. 8-ik kikezdésének azon rendelkezése, hogy ha a betételek összege, belévő kamataival együtt a befizetett tőkét meghaladja, további 10 % a betételek 20,000 frttal való szaporodásával, újabb 10%-kal kell emelni a befizetést, kihagyandó. Minthogy ennek következtében akkor lenne terhelőbb a részvényesekre nézve, mikor jobban menne dolga az intézetnek s minthogy indoklatlan tökeszaporítást eszközölne, a lehető vesztes alapjául szolgálván a részvények még fizetetlen 50% is.

3) A tartaléktőke alapja részére a tiszta jövedelemnek ne fele része szakittassék ki, ezután mint ez a múlt évben a 36. §. szerint történt hanem csak 10%-a.

4) Igen nevezetes azon javaslat is, melynél fogva, a legkisebb kölcsönösszeg az eddigi 100 frt helyett 50 frtra szállittassék. Míg ez egyfelől az intézet számára szélesebb üzletet biztosít; ugyanakkor jótékonytárgyat gyakorol, szegényebb sorsu iparosoknak is lehetővé tévén a kölcsönt. Ugyan e kettős célú tartotta szem előtt azon javaslat is, hogy a kölcsön 1—4 óra adassék, s nem csak 1—3-ra, mint 25. §-ben áll.

5) Egy másik, előtűnik új, más kölcsönintézeteknél azonban szokásban lévő javaslat, hogy egyesek számára a hitelnyitás, a szükséges alapon, nyílt számlára eszközöltessék. Ezáltal a kölcsönkapás gyorsabbá van téve, de biztonságából, kellő felügyelet mellett, mit sem veszít.

6) Nyugdíjalapról van ugyan emlékezet az alapszabályokban; de arról nincs szó, hogy mi-ből alakuljon. A javaslat erre 2% ajánl fordítani mindaddig, míg 10,000 frtra szaporodik.

Ezen módosításokat a gyűlés elfogadta, de az egész operálum, az előhaladott idő miatt, felolvasható nem lévén, s így némelyek vélekedése szerint ez ügyben végleges határozat sem történhetvén, egy 14 nap múlva összehívandó gyűlés teszi meg, mit ez is eszközölhetett volna, hogy t. i. megerősítést, eléggé leendő felterjesztését, a miniszteriumhoz, elrendelje.

Hosszadalmasságom okát a beszédes vén-ségen kívül, még azon előszeretembe is méltóztassék szerk. ur keresni, melylyel az ily társadalmi intézmények iránt viseltetem. Ugy vagyok meggyőződve, hogy ezekből sokkal könnyebben fakad fel a miveltség üdítő forrása, melyből a szabadság is táplálkozik, mint a politikai intézményekből, ámbár ezek fontosságát sem ismerem félre.

A marosvásárhelyi takarékpénztár ujon alakult igazgató választmányának tagjai.

1. Rendes tagok: Bucher Miksa, Hinc Miklós, Czecz Miklós, Horváth Gáspár, Richtzeit Zsigmond, Stephani Demeter, Pátrubán Miklós, id. Reich Károly, Kádbé István, Fenyő István, Dr. Vályi Gábor, Nagy János Dr. Antal László,

Szabó Márton, Kozma Endre, Erődsi Sándor, Daboczi Imre, Dr. Kornhoffer Lajos, Burdács Alajos, Kátholai Gyula, Tutsek István, Bodai Demeter, Sánta Károly, Gsiki János.

2. Póttagok: Koncz József, Magyarai Pál, Beke István, Nagy Márton, Ferenczi István, Jeddi Sándor.

Jegyző: Lókodi János. Ügyvéd: Benkő József.

Nyílt válasz Szász Béla urhoz!

Torbozoló, 1870. január 26-án.

Uram! Ön a „Sz. H.” 4-ik számában, egy nyílt levelet intéz hozzám, nem csak, sőt szíveskedett e számot nekem meg is küldeni; ennyi előzékenységre nem vonhatom meg válaszat.

Az első kérdésre: Ama beszédet éppen úgy mondta (m)-é el a m. é. decz. 7-diki ülésen, mikép a „M. P.” m. é. 153-ik számában közölve van? Mi előtt e nyílt levél megjelent már nyilatkoztam a „M. P.”-ban; úgy hiszem nem sokára nyilatkozatom meg fog jelenni, azért most feleslegesnek tartom az első kérdésre itt felelni, de feleslegesnek tartom azért is, mert Ön hozzá-m intézett levelében ezeket mondja: „Bár egy-nileg teljesen meg vagyok győződve, hogy a „Sz. H.” állítása igaz, bár ismert hitelességű emberek írott bizonyítványa van kezeim közt, mely ugyanezt állítja: „mit használna hát nyilatkozatom, ha történetesen ön meggyőződésével s a kezei közt levő bizonyítványokkal ellenkeznék? — semmit — Önre nézve, mert Ön meg van már teljesen győződve; rám nézve is semmit, mert a hiteles bizonyítványok sem-mivé tennék állításomat, mert ők úgy látszik jobban tudják: mit mondtam, mint én — pedig nekem semmi okom mást adni nyomda alá, mint a mit elmondottam.

A második kérdésre: „Sz. B.” a „M. P.” 6-ik száma szerint csakugyan a levegőt vagdal-ta, midőn Ön beszéde ellenében ősi jogokat, a kormányt, a monopoliumot stb. felhozta?

Köszönöm rá-m ruházott biráskodását, de ezen kérdésre legtisztább világot vetne, ha Ön érveim ellen elmondott beszédét közre adta vala; így véleményem az, hogy Ön beszédemmel szem-ben többet élezelt, mint érvelt. Na, de ez nem nagy dolog, — „kinek minő kalapja van: olyannal köszön.” azt mondja a székel. Maradván teljes tisztelettel,

Bereczki Sándor.

A fentebbiekre igen kevés szavunk lehet. Nem tudjuk minő nyilatkozatot küldött B. S. ur a „M. Polgár”-hoz, — de azt látjuk, hogy az első kérdésre óvakodik határozott feleletet adni, holott egyetlen igen, vagy nem szócska lehet vala csak a felelet, ha egyáltalán jónak tartá B. S. ur a felelet-adást. — Mi ki mertük mondani állításunkat; B. S. úgy látszik nem teszi ezt. A t. olvasó a vég-ité lettevé.

A második kérdésnél nem arra volt a suly fektetve, hogy érvelt-e, vagy élezelt-e Sz. B., hanem a mint a 3-ik kérdés határozottan ki is mondotta: használta-e B. S. ama beszédében az ősi jogokra, a kormányra, a monopoliumra sat. vonatkozó kifejezéseket? vagy pedig épen úgy nem valának-e azok beszédében előadva, mint nem fordulnak elő a „M. P.” m. é. 153. számában?

B. S. ur, fentebbi levelében, jónak látja ama harmadik kérdést teljesen hallatlanná tenni, a másodikat pedig „zöld lombokkal fedi be” s beszél „másról” (a Sz. B. beszédéről), „mi-kor a bor árát kéri” (határozott választással le-vén adós, ha falsificatum-e a „M. P.” által köz-lött beszéd, vagy nem?)

Sz. B. nem adhatja közre ama beszédét, mert az nem is érdemelte meg a közreadást, s nem is lenne képes reá, miután rögtönzött beszéd va-la. De ha közre is adná, s ha még olyan „él-czés” volna is: a falsificatum felvetett kérdésre épen senmii befolyással sem lenne az.

A közönség ítélje meg: a dolog lényegének e kerülgetése, a szavak e tükrös csillogtatása mit bizonyít? azt-e, hogy a „M. P.” Beküldőjé-nek tagadása, vagy pedig lapunk azon állítása igaz-e, hogy a „M. P.” nem úgy közölte B. S. ur beszédét, a mint az el volt mondva!

Bereczki Sándor urnak pedig köszönjük ez indirect bizonyítványt.

Szerk.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. A francia független lapok Rochefort fölött verézcikkeznek; a pári zsi csöcselék pedig zavarog. Ugy látszik a baj idő szakivá vált s most egy majd, más okból újra, meg újra jelenti magát, nem hagyva nyug-tot még a törvényhozó testnek sem, hogy a szük-séges reformokkal foglalkozzék.

ANGOLORSZÁG. az állandó hadsereg lét-számát még a múlt évben leszállította 12,000 emberrel; most ismét 10,000-ret akar elbocsá-tani. A jó példa meglenne, csak hogy nem igen fogják követni. Könnyű neki, mert tengerek vé-dik katonák helyett, mondják s marad minden a régi.

SPANYOLORSZÁG nem képes kivergődni vigasztalan állapota tömkelegéből. Közelebből ismét jelentékeny utcai tüntetések fordultak elő. A király még mindig késik az éji homályban, s a pártok elkeseredetten küzdenek egymással.

OROSZORSZÁG-ban még mindig a nem rég fölfedezett összeskűvés foglalkoztatja a köz-figyelmet. A felsőbb körök különösen meg van-nak lepetve; most nem tudják még képzelni is, hogy a tudatlan orosz paraszt oly tulzó radica-lis eszmék barátja lehessen.

OLASZORSZÁG. A zsinat is halad, nem mondjuk „mi táj fölé”. Közelebből azok, kik a pápai eszathatatlanságot hitelvé akarják eme-lni, folyamodtak a pápához, hogy a szükséges előterjesztéseket a zsinathoz ez ügyben tegye meg. Az ellenpárt sem dngja zsebébe kezét, azonban leszavaztatása az ottani körülmények kö-zött csak nem bizonyos.

VEGYES.

* **Az erdélyi képviselők** Pesten értekez-leket tartottak Éber Nándor szállásán, mely-ben az erdélyi királyi tábla bírái számára a ma-gyaroságiakéval egyenlő fizetés indítványozása volt szőnyegen. Ezen kíváncsi jogosultságát támogatja egyebek közt azon körülmény is, hogy pl. a tanfelügyelőknek is az itteniekkel egyenlő fizetése van. Megállapodás végre hosszabb vita után abban történt, hogy az igazságügyminisz-terium illető rovatának tárgyalása alkalmával egyik erdélyi képviselő indítványba hozandja az erdélyi bírák fizetésnek felemelését.

* **Hivatalos.** Igazságügyi magyar miniszte-rem előterjesztésére Kabos László és Schnei-der József marosvásárhelyi királyi táblai bírákat, ezen királyi táblához tanácselnökké neve-zem ki. Kelt Bécsben, 1870. évi jannár hó 14-én.

Ferencz József, s. k.

Horvát Boldizsár, s. k.

Igazságügyi m. miniszterem előterjesztésére dr. Endre Gábor kolozsvári jogakadémiai ta-nárt, Spech Adolf marosvásárhelyi kir. ügy-igazgatósági ügyésszt. Szolga Miklós gyakorló ügyvédet és Stojka Antal volt erdélyi kir. táblai ülnököt, a marosvásárhelyi királyi tábla rendes bíráivá nevezem ki. Kelt Bécsben, 1870. évi január hó 14-én.

Ferencz József, s. k.

Horvát Boldizsár, s. k.

*** Moldvai Xánti János** egy hosszabb irattal kereste meg szerkesztőségünket; ez irat tartalma rövidre fogva így: 1849-ben a Háromszéken táborozó Bem tábornagy románja határait átlépve, Filipești faluban, nevezett Xánti Jánosnak egy 3335 pfrtról és 20 pkról szóló utaltványt adott a magyar kincstár, kiszolgáltattott élelem fejében. Az orosz invasio következtében ez utaltvány nem vala érvényesíthető; tulajdonosa 1868-ban kérelmezett a m. miniszteriumhoz, majd az ausztriai fő-hadi kormány-székhez: a közös hadügyminiszteriumhoz s végre ő Felsége a királyhoz, ki kegyelmi úton 500 o. é. frtot ajándékozott a kérelmezőnek. Most újabban városunkba jövé, itt több jótéví adományokkal enyhíté veszteségét, mintán irományainak teljes hitelét fölismerék. Legnagyobb veszteség érte azo-ban Xánti urat azáltal, hogy minden ügyre vonatkozó irományait, köztük a hitelesnek bizonyult s Bem aláírásával erősített utaltványt is, mult év decemberének „egyik napján, délutáni 4 óra tájban,“ midőn a helybeli plebania épületéből távozott volna: elejtette, elvesztette. Amaz irományoknak más hasznát nem vehetvén, ő maga pedig nagy reményeket kötve hozzájuk általunk fölszólítja amaz irományok becsületes megtalálóját, hogy — 20 o. é. frt. jutalom mellett, — azokat szolgáltassa át a városi rendőrségnek. — Ezek foglatatnak Xánti ur említett iratában, s részünkről készségesen közöljük az elveszett irományokra vonatkozó e kérést; ha evel netán ismét jogos tulajdonához juttathatnók.

*** Szerdán Február 2-án** Erdei Hermína és Tolnay Gyula házassági jutalmokul adatik Szépe Galathéa a mythológiai operette, melynek zenéjét a helybeli diák zene-kara fogja kísélni.

*** A helyi ref. főiskola létszámának** hivatalos kimutatásából látjuk, hogy az iskola a jelen 1869/70-diki tanév első felében 752 lelket számlált; ezek közül 81 jogász, 72 bölcsész, 358 középszályos, 223 elemi osztályos, kezdő 18.

*** A „Székely Hirlap“** mult évé 93-ik száma újdonságai között megjelent azon közlemény, miként városi ügyvéd Soós József urat a kebele-szt.-lőrinczi hegytetőn rablók támadták volna meg, nem csak, hanem az utazó ellen több lövéseket is ejtettek; a keblei törvényszéknek mult évi december 15-ki üléséből 2361. b. f. sz. alatt e tárgyban hozott megszüntetési határozata és az ennek alapjául szolgáló vizsgálati iratok értelmében egészen alaptalannak tűnt ki. Mi Nemes Marosszék képviselő bizottmányának mult december 6-án tartott ülése jegyzőkönyvének 2-ik pontja alatti határozatához képest az alaptalannak bizonyult hír megegyezése ötleteiből Nemes Marosszék tisztsége részeről közhírré tétetik. Nemes Marosszék tisztségének M. Vásárhelytől, 1870. január 22-én tartott üléséből, kiadta Szilágyi János, aljegyző.

(—m—) **Színészeink** mult Csütörtökön. „A notredame toronyőr“ vagy „Eszmeralda a szép cigány leány“ Hugo V. ismert 6 szakaszos regényes drámáját adták Bogardiné asszony jutalmául. Sajnálva tapasztaltuk, hogy e jutalmazott ez estve megint visszaesett tul-hangos modorába. E szerep (Gervaise, Eszmeralda anyja) Gáspárné kezeiben bizonyára több sikert arat vala, s nem is tudjuk megfajteni okát, miért van mostanság oly ritkán szerencsénk hozzá. Cseh Lajos ur — tekintetbe véve, hogy csak műkedvelő — elég otthonossággal mozgott a színpadon. A többi szereplők is megállták helyüket.

Jegyzéke

a m.-vásárhelyi m. k. ítélő táblának

1870. január 31. és következő napjain tartandó nyilvános ülésekre előadandó ügydarabok jegyzéke.

I. polgári osztályban.

Előadó k. t. bíró Moga Demeter által.

Hetmann Mór Rosdás János e. kártérítés i. Barabás Ferencné Bálint Mihály e. 53 frt i. Robirsora közönsége Kissel Gewirtz e. haszonbér hátr. i. Viszu Jakab és társai Butta Rafira a Györgyi e. egy szántóföld kiadása i. Stoika József Vulkán Jakab e. szerződés megsemm. i. Nagy Imre Nagy F. hagyat. e. fekvők és felkelhetőknek a leltárból kiszakítása i. Fehér Mihály hagyatékai. Gombos Sándor Reu János e. birtokba visszahelyezés i. Hirschman Adolf M.-Vásárhely város közönsége e. 500 frt o. é. kártérítés i.

Előadó k. t. bíró Binder Mihály Gy. által.

Brinzea Juon Albudecz Juon e. 35 $\frac{1}{2}$ és 100 frt i. Kir. kincstárnak Klemens I. M. e. 220 frt 43 kr. i. Török J. Szász A. e. zárlat iránti; Böcsilla József Roman Tanaszia e. 100 frt i.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.

Göldner Johannak Müller Johan s társai e. kártérítés. Simon Annának Simon Juliána és Nagy Ferencz e. 2478 frt 26 kr i. Daszkal Áronnak Pelle Vaszi i. Nikulái e. 55 frt 75 kr i. Moldován testvéreknek Bodolla János e. 222 frt 20 kr i. Herceg Jánosné Kádár Eszternek Kis Sámuelné és Kádár Katalin e. tulajdonjog i. Bede Mózes, mint b. Radák Ádám meghatalmazottja, Elím. Avigdor e. birtokh. i. Klein Koprish közönségének Katona János e. birtokh. i. Gajzágó Emanuelnek özy. Gajzágó Jánosné, Mártonfi Rebeka és társa e. betáblázás i. M.-Vásárhely közönsége Drach Józsefné Bojniczer Babet e. 233 frt 84 kr i. Ügyvéd dr. Petkó Lázárnak Bágya Károly e. ügyvédi díj i. Zeyk József és társainak Talaba Simon e. elfoglalt föld i. Gr. Kun Mária Benedikty Albertnének Márkodi Sándor és Szabó Imre e. urbéri kárpótlások i. Pap Miklósnak Dalhos Péter e. egy szántóföld kibocsátása i. Katona Jánosnak Kertész Károly és Ujvári Dániel e. 272 frt i. Mira Péter mint a mzháeig. g. kath. egyház gondnoka Süsman Mihaila e. 117 frt 32 kr i. Gödri Istvánnak Lendel Antal e. 27 frt 1 krt i. Cr. Toldalagi Mihálynak Magos T. e. 42 frt. 39 kr. i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathi Sámuel által.

Henter János Sayburger János e. birtokh. i. Moldován János Frid Alb. s tsa. e. két db váltó kiadása i. Hirsch Áron Fogarasi Rudolf és Neuschlos Filip ellen igénypere. Amsterdami bankár egyesület Sándor Gergelyné e. 1800 frt i. Karacsoni Pálnak Váradi János hagyat. e. 350 frt 18 kr i. Miklósi Károlina s tsa. i. Kis Márton s tsa. e. kiszakítás i. Menyhard Mózes Maté Mih. e. 80 frtos pere Márton György Márton Mózes e. haszonbér felmondás i.

Előadó k. t. pótbiro Deési Farkas által.

A toroczkoí és torocz-szt-györgyi unit. egyház a b. Toroczkaí Róza Székely Davidné e. 5747 ft. 8 kr iránt. Gr. Lázár Mór és Biderman társulatnak Portik Márton e. 58 frt 67 kr i. Ugyanannak Portik Ferencz e. 57 frt 25 kr i. Ugyanannak Nagy Domokos e. 44 frt 49 kr i. Henter József, Szebení Luiza — Herter Józsefné — Eiserberger Lipót és Kis Károlynak a Henter Sámuel örökösei részére folyósított balázsházi urbéri kárpótlások kiutalása i. ü. Horváth Imréné — Ersei Zsuzsannának — Lázár Lajos e. egy házas telek közönségei és elárverezése i. ü. Baruch Adolfnak Nann Rudolf e. kártérítés i. Westemán Györgynek Kedves János e. 500 frt i. Bakos József és nejeének Dömzsödi Elek e. egy telekrész i.

II. polg. osztály ülésében.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Sajó István és tsának Ozakó Gergely e. birtokh. i. Hozó József és tsainak Gondos Imre e. egy farkasbőr i. Boga Ferenczének Boga Ferencz e. paraphunolis java kiadása i. György Jochimnak Gy. Ignác e. som. visszahelyezés i. Stern Hermannak Muméta Indrej e. kártérítés i. Szentkóvst Zakariásnak Miske József e. adósság, haszonbér és kártérítés i. Boczor Demiánnak Ábrahám József e. adósság i. König Péternek Paulini Péter e. adósság i. Popa Georgiu Siandrunak Popa Georgiu Sándor e. 80 frt és j. i.

Előadó k. t. bíró Popovics Szerván által.

Lengyel Károlinak Todor Antal e. 14 frt 80 kr i. Nagy Ferencz és Nagy Jánosnak Csik-szt-Lüleik közönsége e. 44 frt 10 kr kártérítés i. Ozink Pálnak Iszay Gyula és Iszay Károly e. birt. végrehajtás i. Ugyanannak ugyanazok e. 100 frt és j. i. Lemnyi Jánosnak Goes József e. 400 db hasított karó visszaadása i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál által.

Puresch George Pap hagyatékai. Kendeffi Ferencz Makkai Lászlóné e. 500 frt javítási költség megterítés i. Zsurzs Simeonnak Horváth Gáspár e. számadás i. Resiga Géorgénak Todea Juon és társa e. végrendelet érvényben tartása i. Márk József és társának Vajna Elek s tsa. e. irományok kiadása iránt. Radusiu József, Moische, Nedela és tsa. e. ingóságok i. igénykere-

sete. Darionu Isipovicsnak Halitia és tsa. e. tulajdonjog feletti kérdés i. kereset. Martin Juonnak Pratlilla Juon e. több fekvőségeknél kiadása i. Majláth Juonnak Popi Mihály Georgie e. egy kaszáló tulajdonjogának elismerése i. Albini Peromonnának Csóka Juda és társa e. 6 db boroshordó kiadása i. Deák Farkasnak Alb. Nik. e. sommás visszahelyezés iránti ü.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Veisz Áron Márk Jonis e. 200 frt kártérítés i. Dán Nicolae Dán Josif e. visszah. i. Steika Áron és tsa. Gyíngyulucz Juon e. szolgalmi jog i. Péterfi Károly Szabó Lázár és társai e. 175 frt 99 kr vételár i. Csiki János Viski János e. 5 frt 40 kr munkabér i.

III. Bünygyi oszt. ülésében.

Előadó k. t. bíró Sándor János által.

Horváth Dávid sulyos testi sértés. Palkó Juon Flóra emberölés. Olán Todor és társai sulyos t. sértés. Boku Juon Trifu detto Moldován Dumitru detto Dendian Stefan és Fazakas Vaszi lopás büntény. Fazakas Trézi Hajdu Péterné sulyos testi sértés. Gergely János emberölés.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon által.

Hintzel György, emberölés. Magyar Pál, közintézetek elleni kihágás. Márkosi György és neje becsületes sértés. Kosztos András nehéz t. sértés. Glatz Mihály, becsületes sértés. Cziptera Juon Ternaga és társai nehéz testi sértés. Martin János becsületes sértés.

Előadó k. t. bíró Csergedi János által.

Mocsár Stefan gyújtás bünygye. Fragtag György becs. biztonság e. kihágás. Prekup Todor és társai suly. testi sértés.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György által.

Kovács János és társa. sulyos testi sértés. Zsorcsa Nic. és társa lopás. Veer János és társa becs. biztonság e. kihágás Szarvadi József detto.

IV. Az urbéri oszt. ülésben.

Előadó k. t. bíró Antalfi Gábor által.

Ugron János Tanuza Todor e. egy belső laktelek s ahoz tartozó külső természet s visszaadása e. Szárhegy közsege Hengán András és Hengán Gábor e. belső és külső fekvők visszabocsátása i. Pálfi János hagyaték. Tamás György e. egy belső telek s külső tartozéka székelő örökség természet s visszabocsátása i. Özv. Szombafalvi Józsefné ifj. Béres József felperessel egy belső telki állomány s annak járulékal természet s i. B. Apór Lázár Péter György e. egy belsőtelek s ahoz tartozó külső járulékok természet s i.

Előadó k. t. pótbiro Grúz István által.

Kendeffi Sámuelnek Papenk József e. egy allodialis belsőtelek s kertjeért. Dévai uradalomnak Lupte György s társai e. irtványok visszabocsátásáért. Gróf Kemény Samunak Moldován Togyika e. allodialis földek visszaadásáért. Özv. Bíró Istvánnak Benkő Ferencz e. egy belső telek s külsőségeinek majorsági természet s i. Ugyanannak Pavel János e. majorsági fekvők visszaadásáért s a hátulak megterítéseit. Gyergyó Szárhegy közsege Dunczas György ellen egy székelő örökségért. Sütő Petrának Dindár Elek, illetőleg jogutnda Jenei Lajos e. urbéri fekvőségeikért.

Jegyzéke

azon urbéri pereknek, melyen az 1870-ik jan.

22-én tartandó nyilvános ülésben előadandó ügydaraboknak.

Pótulnök Gyárfás József által.

Paget Jánosnak szőkefalvi Menyhard József elleni per. Paget Jánosnak szőkefalvi Pápu Todor e. p. Paget Jánosnak szőkefalvi Jenei Mihály e. p. Az mezőszőlvasi volt földesuraknak az ottani volt urberes kizönség e. p. tagoritos ügyben.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. január 29-én.)

5% metalliques	60.55
5% nemzeti kölcsön	70.55
860 államkölcsön	90.30
Bakészyény	724.—
Hitelrészvény	262.90
London	123.15
Ezüst	120.75
Arauy	5.80 $\frac{1}{2}$
Földt. ment. kötvény erd.	75.—
" " magyarh.	78.50
" " horvát-slavon	83.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Szász Béla.